

SECȚIUNEA MASTERAT

DOI 10.5281/zenodo.6717999

CZU 657.4:336.747.5(498)

ACCOUNTING FOR CRYPTOCURRENCY TRANSACTIONS IN ROMANIA

CONTABILIZAREA TRANZACȚIILOR DE CRIPTOMONEDE ÎN ROMÂNIA

Adelin-Nicolae MATEȘ

mates.adelin.sicadm21@uab.ro

Scientific coordinator: Ionela Cornelia CIOCA, ORCID ID: 0000-0003-1004-7569

cioca.ionela@uab.ro

Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, România

Abstract. *Cryptocurrencies have become the newest innovation in the contemporary economy since the Great Recession of 2008, and in recent years they have gained huge popularity among the population, from an investment point of view, but also among traders who are starting to use them and accept it. decentralized cryptographic payment instruments in exchange for goods and services traded and provided by them. This phenomenon has spread to Romania, today there is a 100% Romanian cryptocurrency on the world market, which determines the need to identify accounting treatments for trading these instruments. Thus, through this article we aim to obtain an overview of the concept of virtual currencies (cryptocurrencies), the identification of the Romanian legislative framework that refers to virtual currencies, but also to the fiscal and accounting aspects that involve the use of these tools as a source of investment. , as a form of payment and income from the point of view of owners and intermediaries, but also as a finished product following the realization of such instruments.*

Keywords: *Cryptocurrencies, transaction, accounting, Romania*

JEL: M41, M49

Introducere

Acest articol apare datorită amplitudinii pe care au căpătat-o, în ultimii ani criptomonedele, în rândul populației, tot mai mulți oameni investind în criptomonedele, iar din ce în ce mai mulți comercianți încep să accepte plata cu astfel de instrumente. Și în România identificăm comercianți din domenii diferite de activitate, care acceptă moneda virtuală ca formă de plată (ex: Retailerul de electronice și electrocasnice PC Garage, agenția de turism Vola, hotelul Caro din Oradea etc.), ba chiar și Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu acceptă ca metodă de plată a taxei universitare, moneda virtuală Elrond, unica monedă 100% Românească, care se află în circulație pe piața mondială de criptomonedele, fiind prima instituție de stat din România care a acceptat această formă de plată descentralizată și care nu are o bază legală solidă, până la data redactării acestui articol, în România.

Criptomonedele sunt descentralizate ne fiind emise de către un guvern sau o instituție, însă dat faptului că reprezintă o sursă de venit este necesar identificarea obligațiilor fiscale privind obținerea de venituri de pe urma tranzacționării acestor instrumente, dar și identificarea unor posibile aspecte și monografiile contabile.

Acest articol a fost realizat cu susținerea bursei de performanță științifică acordată de Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia prin contractul nr. 760/16.12.2021 și are drept obiectiv central conturarea unei imagini de ansamblu asupra tranzacțiilor de criptomonedele (monedă

virtuală) pe teritoriul României și posibilele implicații pe care acestea le produc din punct de vedere fiscal și contabil, dar și familiarizarea cu conceptul de criptomonedă și principiul de funcționare a tehnologiei care stă la baza acestora.

Metodologia cercetării

În cadrul lucrării elaborate, obiectivul principal al cercetării îl reprezintă stabilirea modului de tranzacționare a criptomonedelor. Iar scopul central al acestei cercetări este reprezentată de identificarea aspectelor obligațiilor fiscale privind obținerea de venituri de pe urma tranzacționării acestor instrumente, dar și identificarea unor posibile aspecte și monografii contabile, identificarea legislației actuale în România care guvernează asupra tranzacțiilor de criptomonede, dar și efectuarea unei analize de piață privind identificarea celor mai tranzacționate criptomonede pe piață.

Pe parcursul cercetării, în vederea obținerii rezultatelor, s-a utilizat studiul diferitelor acte normative care fac referire la tranzacționarea/transferul de monedă virtuală (ex: Legea 30/2019, Ordonanța de urgență nr. 111/2020) și la revizuirea literaturii de specialitate în acest domeniu, însă tranzacționarea cu criptomonede, fiind un domeniu care este puțin reglementat, ne fiind aflat sub jurisdicția vreunei instituții naționale sau internaționale, o importantă sursă de documentare în scopul redactării prezentei lucrări au fost ghidurile online puse la dispoziție de diferiți site-uri care se ocupă cu intermedierea tranzacțiilor (ex: <https://tradesilvania.com/ro> , <https://bitcoinromania.ro>).

În lucrarea de față s-a făcut apel și la reprezentarea grafică pentru a pune în evidență anumite aspecte importante, dar și la culegerea de date și interpretarea rezultatelor.

Literatura de specialitate

Nu există definiții general acceptate privind criptomonedele la nivel internațional, însă potrivit dicționarului Oxford prin criptomonedă se înțelege „o monedă digitală în care tehnicile de criptare sunt folosite pentru a reglementa generarea de unități monetare și pentru a verifica transferul de fonduri, operând independent de o bancă centrală”. Compania producătoare de software de securitate, Trend Micro, definește criptomonedele ca fiind „un șir de date criptat care denotă o unitate de monedă. Este monitorizată și organizată de o rețea peer-to-peer numită blockchain, care servește și ca un registru sigur al tranzacțiilor, (cumpărarea, vânzarea și transferul). Spre deosebire de banii fizici, criptomonedele sunt descentralizate, ceea ce înseamnă că nu sunt emise de guverne sau alte instituții financiare”(trendmicro.com), fiind considerate de Banca Națională a României drept „active speculative, foarte volatile și extrem de riscante, ce au un potențial ridicat de a genera pierderi financiare la nivelul investitorilor.” (bnr.ro).

În ceea ce privește construcția termenului de criptomonedă, prin „folosirea prefixului „cripto” indică faptul că acest mijloc de plată utilizează criptografia, ceea ce face aproape imposibilă falsificarea lor. Prin folosirea tehnologiilor descentralizate, se permite utilizatorilor realizarea unor plăți sigure și anonimizate. Prin urmare, dacă analizăm numele pe care îl poartă, criptomonedă indică faptul că este un mijloc de plată care folosește criptografia și care este descentralizat pentru a controla tranzacțiile și preveni dubla cheltuială, o problemă de actualitate pentru valutele digitale.”(jurnaluldefaceri.ro)

Pentru a discuta despre ideea de criptomonedă, este necesar să aducem la cunoștință faptul că „istoria crypto începe în anul 1983, când un criptograf numit David Chaum a dezvoltat ideea de utilizare a unui sistem criptografic pentru realizarea tranzacțiilor economice”(Bercea) iar termenul propriu „apare folosit de către Wei Dai în 1998, care se gândea la utilizarea unui astfel de instrument ca metodă descentralizată de plată”(Bercea)

Prima criptomonedă oficială apărută pe piață, este Bitcoin, lansată în anul 2009 de către o persoană anonimă care poartă pseudonimul de „Satoshi Nakamoto”. Inițial toată lumea era sceptică

în privința acestei monede virtuale, apărută ca urmare a instaurării crizei economice din 2008, din dorința creării unei metode de plată care să nu fie legată de nici un guvern, pentru a nu fie afectată de evenimente politice, astăzi a devenit cea mai populară și profitabilă monedă virtuală din întreaga lume în funcție de care se stabilesc prețul celorlalte criptomonede care au apărut ulterior.

„În România, ca și în multe jurisdicții ale UE, criptomonedele sunt considerate a fi nici mijloc legal, nici monedă electronică, ci mai degrabă active digitale cu rol limitat de monedă sau cu rol de utilitate într-un sistem cooperativ determinat. Acestea sunt adesea denumite instrumente de plată alternative convenite între părțile care încheie o tranzacție pecuniară.” (Velea și Stănescu, 2021).

Pentru a discuta despre criptomonede este necesar să clarificăm și aspectele privind tehnologia utilizată de aceste, și anume tehnologia bolckchain, care este „o tehnologie pentru stocarea și transmiterea informațiilor. Această tehnologie oferă standarde ridicate de transparență și securitate, deoarece funcționează fără un organism central de control. Mai precis, blockchain-ul permite utilizatorilor săi, conectați într-o rețea, să partajeze date fără intermediar.” (Marin, 2021). Blockchain „constă în faptul că orice tranzacție este înregistrată într-un bloc, autentificarea sa fiind atestată nu de o terță parte de încredere, cum ar fi o bancă, ci de o comunitate globală de membri utilizatori care soluționează probleme de matematică folosind computere puternice. Când blocul este validat, acesta este înregistrat în lanțul lung format din toate blocurile, de la început. Registrul este considerat imposibil de fraudat, deoarece puterea de calcul necesară schimbării pare imposibil de obținut. Aceasta ar presupune să existe câteva mii de copii ale registrului falsificate în același timp” (Olariu, 2021), iar din punct de vedere istoric „bazele acestei tehnologii au fost puse în 1991, când Scott Stornetta și Stuart Haber au luat pentru prima dată în considerare dezvoltarea unui sistem de blocuri securizate criptografic. Proiectul urma să ia amploare în următorul an, când, alături de Dave Bayer, cei doi inventatori au integrat arbori de tip Merkel în tehnologia existentă, optimizare care a îmbunătățit funcționalitatea Blockchain, întrucât făcea posibile stocarea și transferul de mai multă informație, între mai multe blocuri de date” (leadtech.ro), însă amploarea acestei tehnologii a apărut o dată cu lansarea Bitcoin, în anul 2008.

Analiză și rezultate

În momentul actual, la data redactării acestui articol, potrivit CoinMarketCap, pe piața de criptomonede se află în circulație peste 6.000 de astfel de monede virtuale, a căror prețuri fluctuează de la o secundă la alta, și la nivelul țării noastre a fost dezvoltată o monedă virtuală 100% Românească, care poartă denumire de Elrond și care a luat naștere în anul 2017 în Sibiu, iar în primăvara anului 2020 a devenit cunoscută la nivel mondial când a beneficiat de o creștere de peste 5000 % a valorii.

Cele mai populare 10 criptomonede la momentul redactării prezentei lucrări, precum și capitalizarea fiecăreia pot fi observate în tabelul 1.

Tabelul 1. Top 10 cele mai populare criptomonede

Nr	DENUMIRE MONEDĂ VIRTUALĂ	SIMBOL	CAPITALIZARE -Miliarde lei-
1.	Bitcoin	BTC	3.491,6
2.	Ethereum	ETH	1.563,5
3.	Terther	USDT	342,26
4.	BNB	BNB	299,62
5.	USD Coin	USDC	228,98
6.	Xrp	XRP	168,32
7.	Cardano	ADA	155,18
8.	Solana	SOL	136,04
9.	Avalanche	AVAX	97,94
10.	Terra	LUNA	94,92

11.	Dogecoin	DOGE	84,06
------------	----------	------	-------

Sursă: Proiecție proprie pe seama datelor de pe <https://coinmarketcap.com/ro/> accesat la data de 17.02.2022

Din câte se poate observa din tabelul anterior, Bitcoin-ul deține cea mai mare capitalizare pe piața criptomonedelor, depășind cu aproximativ 320,78 mld de lei suma capitalizărilor celorlalte monede din cadrul topul realizat, plasându-l astfel drept lider de piață, însă dat fiind caracterul volatil al prețurilor practicate pe piața tranzacțiilor de criptomonede, acest lucru se poate modifica de la o clipă la alta. În cea ce privește moneda digitală care a luat naștere în România (Elrond-EGDL), aceasta ocupă locul 38 (potrivit CoinMarketCap), având o capitalizare de doar 17,1 mld lei, potrivit CoinMarketCap.

Chiar dacă criptomonedele sunt din ce în ce mai uzuale, și tot mai mulți oameni sunt interesați de aceste instrumente, ne fiind emise de către o autoritate financiară, acestea sunt slab reglementate. La nivelul României, prima reglementare care face referire la astfel de instrumente, datează din anul 2019, la aproximativ 10 ani de la constituirea primei criptomonede oficiale, concretizată prin apariția legii nr. 30/2019 pentru aprobarea OUG nr. 25/2018 privind modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru aprobarea unor măsuri fiscal-bugetar, care introduce pentru prima dată impozitul pentru veniturile din transferurile de monedă virtuală, pentru persoanele fizice, încadrate în categoria veniturilor din alte surse, fiind impozabile cu 10% aplicat la câștigul obținut, respectiv diferența pozitivă dintre prețul de vânzare și prețul de achiziție, inclusiv costurile aferente tranzacției. Câștigul sub 200 lei/tranzacție nu se impozitează, cu condiția ca totalul câștigurilor să nu depășească 600 lei pe an. Obligația calculului impozitului și a declarării veniturilor revine persoanei fizice, prin intermediul declarației unice. Aceasta fiind și unica lege care reglementează regimul fiscale al tranzacționarea de criptomonede care se răsfrânge doar asupra persoanelor fizice, ne existând un regim clar specificat de impozitare și declarare a veniturilor din astfel de tranzacții din perspectiva persoanelor juridice.

Pentru a înțelege modalitatea de calculare a impozitului veniturilor din transfer de monedă virtuală, vom considera faptul că, o persoană fizică a achiziționat în luna septembrie a anului 2021, 10 monede virtuale Elrond, la o cotație de 345 USD/bucată, comisionul reținut de intermediar a fost de 1% iar cursul BNR = 4,3 lei/USD iar în luna noiembrie al anului 2021 persoana fizică decide să vândă monedele virtuale, la o cotație de 415 USD/buc, iar cursul BNR= 4,32 lei/USD, astfel pentru anul 2021, persona fizică trebuie să plătească și să declare prin intermediul declarației unice, până la data de 25 mai a anului 2022, un impozit pe veniturile din transferul de monedă virtuală, ca urmare a tranzacției efectuată în luna noiembrie, în valoare de 294,56 lei. Calculul impozitului și a venitului impozabil din transferul de monede virtuale poate fi observat în tabelul 2.

Tabelul 2. Calculul impozitului pe veniturile din transferul de monede virtuale

ELEMENT	CALCUL
	14.835 lei
Prețul de achiziție al monedelor virtuale	=
	10 x 345 USD/buc x 4,3 lei/USD
	148,35 lei
Comision reținut	=
	14.835 lei x 1%
	17.929 lei
Preț de vânzare al monedelor virtuale	=
	10 x 415 USD/buc x 4,32 lei/USD

Venituri din transferul de monede virtuale impozabile	2.945,65 lei = 17.929 lei – (14.835 lei + 148,35 lei)
Impozitul pe venituri din transferul de monede virtuale	294,56 lei = 2.945,65 lei x 10%

Sursă: Proiecție proprie.

Cea de-a doua reglementare referitoare la aceste instrumente, apărută datorită numeroaselor modificări ale directivelor Uniunii Europene ce privesc tranzacționarea cu monedele virtuale, precum și utilizarea tot mai frecventă a criptomonedelor pentru spălarea de bani, Guvernul României a fost constrâns să adopte „Ordonanța de urgență nr. 111 din 1 iulie 2020 privind modificarea și completarea Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Una dintre modificările aduse de Ordonanța 111/2020 este includerea furnizorilor implicați în servicii de schimb între monedele virtuale și monedele fiduciare (adică monedele și bancnotele unei țări desemnate ca având curs legal și moneda electronică acceptată ca mijloc de schimb în țara emitentă) în categoria entităților care vor avea, de acum încolo, noi obligații legate de identificare a activităților suspecte” (Ungurianu și Iancuș, 2020), astfel au fost introduse obligații în domeniul prevenirii spălării de bani pentru acele firme care oferă servicii de schimb ce implică monede virtuale și furnizorilor de portofele digitale care trebuie să identifice tranzacții suspecte făcute prin intermediul lor și să le raporteze autorităților.

Lipsa unui cadru legal bine consolidat care privește tranzacționarea de monede virtuale, ducă și la lipsa unei reglementări, naționale sau internaționale, care să privească modul de tratare din punct de vedere contabil a acestor operațiuni. Astfel în momentul actual, la nivel internațional, nu există nici un standard de contabilitate care privește modul de înregistrare în contabilitate a tranzacțiilor de criptomonede, însă putem face apel la standardele deja existente, fapt comunicat în luna iunie a anului 2019 de către Comitetul pentru interpretarea standardelor, la solicitarea Consiliului pentru Standardele Internaționale de Contabilitate. Decizia de a nu elabora un standard specific pentru criptoactive (criptomonede) este una provizorie.

Pentru a stabili tratamentele contabile ce se răsfrâng asupra tranzacțiilor de criptomonede, este necesar să identificăm din punct de vedere contabil natura criptomonedelor, iar mai apoi să stabilim sub incidența cărui standard internațional de contabilitate intră acestea.

Dacă la o primă vedere am putea să considerăm criptomonedele drept echivalente de numerar, intrând sub incidența IAS 7 Echivalente de numerar, trebuie însă să specificăm faptul că standardul definește echivalentele de numerar ca „investiții pe termen scurt, foarte lichide, care sunt ușor convertibile în sume cunoscute de numerar și care sunt supuse unui risc nesemnificativ de modificare a valorii” (Regulamentul (CE) nr. 1126/2008 al Comisiei), iar criptomonedele sunt supuse unei volatilități semnificative a prețurilor, fapt pentru care trebuie să excludem această variantă, fiind încălcată una dintre caracteristicile esențiale pentru încadrarea unui element în categoria echivalentelor de numerar. Analizând în continuare celelalte standardele internaționale de contabilitate putem ajunge la concluzia că „criptomonedele ar putea fi identificate drept stocuri (caz în care intră sub incidența IAS 2 Stocuri și le este aplicabilă inclusiv excepția existentă pentru brokeri/traderi) sau imobilizări necorporale (caz în care intră sub incidența IAS 38 Active necorporale).” (Rădescu și Rusu, 2021). Încadrarea ca active necorporale, a criptoactivelor se datorează faptului că „deținere de criptomonede îndeplinește definiția unui activ necorporal din IAS 38 pe motiv că (a) poate fi separată de deținător și vândută sau transferată individual; și (b) nu conferă

deținătorului dreptul de a primi un număr fix sau determinabil de unități valutare”(ifrs.org), iar încadrarea ca stocuri a criptomonedelor se realizează „atunci când acestea sunt deținute pentru vânzare în cursul normal al activității.”(ifrs.org).

Și la nivel țării de referință ne lovim de lipa unei legislații care să specifice clar modul de tratare, din punct de vedere contabil, a tranzacțiilor de criptomonede, însă datorită interesului major asupra acestor instrumente în rândul populației, dar și a faptului că există în România comercianți și persoane juridice care utilizează aceste criptoactive, fie în activitatea curentă (ca instrumente de plată), fie în scop investițional, au apărut din partea unor autori propuneri în cea ce privește modul de contabilizare a monedelor virtuale. Astfel în articolul „Propuneri privind înregistrarea în contabilitate a criptomonedelor”, publicat în revista Ceccar Business Review, în privința posibilități înregistrării în contabilitate a tranzacțiilor de criptomonede, se propune modificarea OMFP 1802/2014 prin introducerea unor conturi distincte, care pot fi observate în figura 1.

CLASA 2

- 204 „Criptomonede”

CLASA 3

- 372 „Stocuri de natura criptomonedelor”;
- 3721 „Stocuri de natura criptomonedelor deținute în scop investițional”;
- 3723 „Stocuri de natura criptomonedelor – altele decât cele deținute în scop investițional”.

CLASA 6

- 653 „Cheltuieli privind criptomonedele”;
- 6531 „Cheltuieli privind criptomonedele deținute în scop investițional”;
- 6532 „Cheltuieli privind valoarea justă a criptomonedelor”;
- 6533 „Cheltuieli privind criptomonedele – altele decât cele deținute în scop investițional”.

CLASA 7

- 713 „Venituri aferente costurilor criptomonedelor”
- 753 „Venituri din criptomonede”;
- 7531 „Venituri din criptomonedele deținute în scop investițional”;
- 7532 „Câștiguri din valoarea justă a criptomonedelor”;
- 7533 „Venituri din criptomonede – altele decât cele deținute în scop investițional”

Figura 1. Propuneri de conturi pentru înregistrarea tranzacțiilor de criptomonede.

Sursă: Proiecție proprie pe seama articolului Propuneri privind contabilitatea criptomonedelor în conformitate cu reglementările contabile românești, publicat în revista CECCAR Business Review septembrie 2020.

În articolul menționat, care este publicat în cadrul revistei Ceccar Bussines Review, denumită Contabilitatea, Expertiza și Auditul Afacerilor numărul 09/2020, autorii privesc ținerea contabilității din perspectiva a patru categorii de societăți, în funcție de scopul pe care îl au monedele virtuale în cadrul activității desfășurate.

Prima categoriei este reprezentată de **societățile care achiziționează criptomonede pentru a-și plasa disponibilitățile (în scopuri investiționale)**, care nu sunt decât „societățile care achiziționează criptomonede (monedă virtuală) cu monedă reală cu ajutorul unor societăți intermediare care acționează pe diverse platforme de tranzacționare. Criptomonedele sunt ulterior păstrate într-un portofel electronic până când entitățile hotărăsc să le preschimbe în monedă reală, obținând astfel un câștig”(Păunescu, Popa și Ciobanu, 2020) iar din punct de vedere contabil criptomonedele vor fi încadrate ca active de natura stocurilor, utilizându-se contul propus 3721 „Stocuri de natura criptomonedelor deținute în scop investițional”.

Cea de-a doua categorie este reprezentată de **societățile care intermediază tranzacții cu criptomonede**, fiind acele societăți care „încasează numerar (monedă reală) de la diverse persoane

fizice sau juridice și oferă în schimb cripto-monedede, aplicând un comision la suma încasată; și/sau încasează criptomonedede (monedă virtuală) de la diverse persoane fizice sau juridice și oferă în schimb monedă reală, aplicând un comision la suma încasată” (Păunescu, Popa și Ciobanu, 2020) și care înregistrează criptomonededele cu ajutorul contului 3723 „Stocuri de natura criptomonededelor – altele decât cele deținute în scop investițional”.

Societățile care utilizează criptomonedede în activitatea curentă (ca mijloc de plată sau de încasare) fac obiectul celei de a treia categorii de societăți abordată de către autori, în articolul de referință. În această categorie intră acele societăți „care utilizează criptomonededele ca mijloc de încasare pentru serviciile prestate/bunurile vândute; utilizează criptomonededele ca mijloc de plată pentru furnizori, angajați, alte datorii; și/sau acordă/primesc împrumuturi în criptomonedede.” (Păunescu, Popa și Ciobanu, 2020). Din punct de vedere contabil aceste criptomonedede deținute de această categorie de entități sunt considerate imobilizări necorporale, și se evidențiază în contabilitate cu ajutorul contului propus 204 „Criptomonedede”.

Cea de a patra categorie corespunde **societăților care „crează” criptomonedede** „prin mining, practic prin validarea proceselor de tip blockchain în baza protocoalelor de validare” (Păunescu, Popa și Ciobanu, 2020), pentru această categorie de societăți s-a propus includerea în planul general de conturi, contul 713 „Venituri aferente costurilor criptomonededelor” iar în cea ce privește modul de clasificarea a monedei virtuale obținute, „dacă moneda obținută este destinată vânzării ulterioare (lucru foarte probabil), ea va fi clasificată drept stoc. Dacă moneda obținută este utilizată (integral sau parțial) pentru nevoile societății în ce privește plățile (cum ar fi plata salariilor, a furnizorilor sau alte scopuri), ea va fi clasificată drept activ necorporal.” (Păunescu, Popa și Ciobanu, 2020).

În continuare pe baza propunerilor făcute de către autorii articolului menționat, vom prezenta câteva exemple privind înregistrarea în contabilitate a tranzacțiilor cu criptomonedede, din punctul de vedere al celor patru categorii de societăți care utilizează criptomonedede, menționate anterior.

I. Monografie contabilă în cazul societăți care achiziționează criptomonedede pentru a-și plasa disponibilitățile (în scopuri investiționale)

1. În luna septembrie o societatea achiziționează 100 monede virtuale Elrond, la prețul de 395,5 USD/buc, cu un comision de 1% suportat la achiziție. La data achiziției cursul BNR= 4,27 lei/USD.

Cost de achiziție= 100 buc. × 395,5 USD/buc. × 4,3 lei/USD = 170.065 lei

Comision= 170.065 lei × 1% = 1.700,65 lei

Înregistrarea achiziției criptomonededelor

3721		462	
„Stocuri de natura criptomonededelor deținute în scop investițional”	=	„Creditori diverși”	170.065 lei

Înregistrarea comisionului

628		462	
„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți”	=	„Creditori diverși”	1.700,65 lei

2. La începutul lunii octombrie, prețul unitar al monedei crește la 415,5 USD/buc, cursul BNR=4,31 lei/USD, iar comisionul de conversie este de 1%.

Valoare actuală = 100 buc. x 415,5 USD/buc x 4,31 lei/USD = 179.080,5 lei

Comision de conversie= 179.080,5 lei x 1% = 1.790,8 lei

Valoare justă= 179.080,5 lei – 1.790,8 lei = 177.289,7 lei

Câștig din variația valorii juste a criptomonedelor = 177.289,7 lei – 170.065 lei = 7.224,7 lei

Înregistrarea creșterii valorii criptomonedelor

3721		7532	
„Stocuri de natura criptomonedelor deținute în scop investițional”	=	„Câștiguri din valoarea justă a criptomonedelor”	7.224,7 lei

3. La sfârșitul lunii octombrie prețul scade la 325,5 USD/buc, cursul BNR al ultimei zile din lună este de 4,33 lei/USD, comisionul de conversie este de 1%.

Valoare actuală = 100 buc x 325,5 USD/buc x 4,33 lei/USD = 140.941,5 lei

Comision de conversie= 140.941,5 lei x 1% =1.409,41 lei

Valoare justă = 140.941,5 lei – 1.409,41 lei = 139.532,09 lei

Pierderea din variația valorii juste= 177.289,7 lei – 139.532,09 lei = 37.757,61 lei

Înregistrarea creșterii valorii criptomonedelor

6532		3721	
„Cheltuieli privind valoarea justă a criptomonedelor”	=	„Stocuri de natura criptomonedelor deținute în scop investițional”	37.757,61 lei

4. La începutul luni noiembrie, societatea schimbă cele 100 de monede virtuale în bani lichizi la o cotație de 355,5 USD/buc, comision 1%, curs BNR= 4,32 lei/USD.

Preț de livrare a criptomonedelor= 100 buc x 355,5 USD/buc x 4,32 lei/USD = 153.576 lei

Comision= 153.576 lei x 1% =1.535,76 lei

Înregistrarea schimbului criptomonedelor

5124		3721	
„Conturi la bănci în valută”	=	„Stocuri de natura criptomonedelor deținute în scop investițional”	153.576 lei

Înregistrarea descărcării de gestiune a criptomonedelor

6531		3721	
„Cheltuieli privind criptomonedele deținute în scop investițional”	=	„Stocuri de natura criptomonedelor deținute în scop investițional”	139.532,09 lei

Înregistrarea comisionului

628		5124	
„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți	=	„Conturi la bănci în valută”	1.535,76 lei

II. Monografie contabilă în cazul societăți care intermediază tranzacții cu criptomonede

1. În luna septembrie o societate achiziționează 100 monede virtuale Elrond, la prețul de 395,5 USD/buc, cu un comision de 1% suportat la achiziție. La data achiziției cursul BNR= 4,27 lei/USD.

Cost de achiziție= 100 buc. × 395,5 USD/buc. × 4,3 lei/USD = 170.065 lei

Comision= 170.065 lei × 1% =1.700,65 lei

Înregistrarea achiziției criptomonedelor

3723 „Stocuri de natura criptomonedelor- alte decât cele deținute în scop investițional”	=	5124 „Conturi la bănci în valută”	170.065 lei
---	---	--------------------------------------	-------------

Înregistrarea comisionului

5124 „Conturi la bănci în valută”	=	708 „Venituri din activități diverse”	1.700,65 lei
--------------------------------------	---	--	--------------

2. La sfârșitul lunii septembrie, schimbă 45.450 USD în criptomonede Elrond, la o cotație de 450 USD/buc. Comisionul reținut este de 1%, iar cursul BNR=4,31 lei/USD.

Număr de criptomonede livrate = 100 buc.

Prețul de livrare = 100 buc x 450 USD/buc x 4,31 lei/USD = 193.950 lei

Comision = 193.950 x 1% = 1.939,5 lei

Înregistrarea schimbului criptomonedelor

5124 „Conturi la bănci în valută”	=	7533 „Venituri din criptomonede-alte decât cele deținute în scop investițional”	193.950 lei
--------------------------------------	---	--	-------------

Înregistrarea descărcării de gestiune a criptomonedelor

6533 „Cheltuieli privind criptomonedele-alte decât cele deținute în scop investițional”	=	3723 „Stocuri de natura criptomonedelor-alte decât cele deținute în scop investițional”	170.065 lei
---	---	---	-------------

Înregistrarea comisionului

5124 „Conturi la bănci în valută”	=	708 „Venituri din activități diverse”	1.929,5 lei
--------------------------------------	---	--	-------------

III. Monografie contabilă în cazul societăți care utilizează criptomonede în activitatea curentă (ca mijloc de plată sau de încasare)

1. În luna septembrie o societatea achiziționează 100 monede virtuale Elrond, la prețul de 395,5 USD/buc, cu un comision de 1% suportat la achiziție. La data achiziției cursul BNR= 4,27 lei/USD.

Cost de achiziție = 100 buc. x 395,5 USD/buc. x 4,3 lei/USD = 170.065 lei

Comision = 170.065 lei x 1% = 1.700,65 lei

Înregistrarea achiziției criptomonedelor

204 „Criptomonede”	=	462 „Creditori diverși”	171.765,65 lei
-----------------------	---	----------------------------	----------------

2. La sfârșitul lunii septembrie, societatea obține 5 monede virtuale Ethereum, în scopul încasării unei facturi de la un client în valoare de 25.600 lei

Înregistrarea livrării de criptomonede în scopul achitării facturii

204 „Criptomonedele”	=	462 „Creditori diverși”	25.600 lei
-------------------------	---	----------------------------	------------

Închiderea facturii pe seama criptomonedelor livrate

462 „Creditori diverși”	=	411 „Clienți”	25.600 lei
----------------------------	---	------------------	------------

3. La începutul lunii următoare, aceasta achită cu ajutorul criptomonedelor contravaloarea facturii de energie electrică în valoare de 5.680 lei, iar conform cotației acceptate de furnizorul de utilități contravaloarea în monedă virtuală este de 3 Elrond.

Înregistrarea livrării de criptomonedele în scopul achitării facturii

461 „Debitori diverși”	=	7533 „Venituri din criptomonedele- alte decât cele deținute în scop investițional”	5.680 lei
---------------------------	---	---	-----------

Înregistrarea descărcării de gestiune a criptomonedelor

6533 „Cheltuieli privind criptomonedele-alte decât cele deținute în scop investițional”	=	204 „Criptomonedele”	5.152,96 lei
--	---	-------------------------	--------------

Închiderea facturii pe seama criptomonedelor livrate

401 „Furnizori”	=	461 „Debitori diverși”	5.680 lei
--------------------	---	---------------------------	-----------

IV. Monografie contabilă în cazul societăți care „creează” criptomonedă

În cursul lunii septembrie, o societate care „Creează” criptomonedele, a obținut din producția proprie 10 criptomonedele care vor fi vândute sau preschimbate în valută, la un cost de producție total de 45.500 lei. Pe site-urile specializate, acestea sunt cotate la 1.500 USD/bucată. La finalul lunii, cursul BNR este de 4,61 lei/USD. Societatea vinde criptomonedele la cotația menționată imediat după ce le-a obținut. Comisionul de schimb impus de platforma de intermediere este de 1%.

Cost de producție= 45.500 lei

Valoare de piață= 10 buc x 1.500 USD/buc x 4,61 lei/USD = 69.150 lei

Comision de schimb= 69.150 lei x 1% = 691,5 lei

Înregistrarea producției de criptomonedele

3723 „Stocuri de natura criptomonedelor-alte decât cele deținute în scop investițional”	=	713 „Venituri aferente costurilor criptomonedelor”	45.500 lei
--	---	---	------------

Înregistrarea livrării de criptomonedele în scopul achitării facturii

461 „Debitori diverși”	=	7533 „Venituri din criptomonedele-alte decât cele deținute în scop investițional”	69.150 lei
---------------------------	---	---	------------

Înregistrarea descărcării de gestiune a criptomonedelor

6533 „Cheltuieli privind criptomonedele-alte decât cele deținute în scop investițional”	=	3723 „Stocuri de natura criptomonedelor-alte decât cele deținute în scop investițional	45.500 ei
--	---	--	-----------

Înregistrarea comisionului de 1%

628 „Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți	=	462 „Creditori diverși”	691,5 lei
---	---	----------------------------	-----------

Încasarea contravalorii criptomonedelor vândute

%	=	461 „Debitori diverși	69.150 lei
5124 „Conturi la bănci în valută”			68.458,5 lei
462 „Creditori diverși”			691,5 lei

Concluzii

În concluzie având în vedere faptul că monedele virtuale au căpătat o amploare în rândul populației și la nivel României, dar și a existenței unui număr, în continuare creștere, a comercianților care acceptă aceste instrumente, care utilizează tehnologia blockchain, ca formă de plată, determină necesitatea identificării aspectelor fiscale și contabile pe care le implică tranzacționarea acestor instrumente. Lucru care este dificil de stabilit, dat fiind caracterul descentralizat al acestora, și lipsa unor reglementări bine consolidate la nivelul țării, identificând doar două reglementări care prevăd expres tranzacționarea de monede virtuale, care fac referire la impunerea asupra veniturilor realizate din transferul de monede virtuale în cazul persoanelor fizice, iar legat de persoanele juridice se identifică reglementarea anumitor obligații în cea ce privește combaterea spălării de bani ca urmare a utilizării acestor instrumente, prin care comercianții care oferă posibilitatea schimbului cu monede virtuale și a furnizorilor de portofele digitale, trebuie doar să raporteze autorităților abilitate dacă au suspiciunea spălării de bani în urma activității desfășurate, lipsind un sistem fiscal care să prevadă obligațiile fiscale pe care le pot avea persoanele juridice ca urmare a utilizării criptomonedelor ca formă de investiții, de plasare de disponibilități, a celor care intermediază tranzacționarea acestora, dar și a celor care au rolul de producător a unor astfel de instrumente.

Chiar dacă aceste instrumente devin din ce în ce mai populare, în România ne lovim și de lipsa unei reglementări care să facă referire la aspectele contabile ce le implică utilizarea unor astfel de instrumente, însă pot fi identificate propuneri în cea ce privește modul de contabilizare a monedelor virtuale formulat de specialiști în domeniul contabil.

Toate acestea arată o atitudine reticentă, din partea autorităților fiscale și financiar-contabile române asupra acestor instrumente descentralizate de plată bazate pe un sistem criptografic, care constituie noua inovație a economiei contemporane, care s-a dezvoltat rapid și a căpăta o notorietate uriașă în rândul populației care dorește să își investească economiile, atitudine care este justificată de riscurile mari la care se expun investitorii.

MENȚIUNE: Acest articol a fost realizat cu susținerea bursei de performanță științifică acordată de Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia prin contractul nr. 760/16.12.2021

Referințe bibliografice

1. Bercea Andrei, *Tot ce trebuie să știi despre criptomonede – un ghid al investitorului începător*, articol accesat online la adresa <https://financer.com/ro/economii/totul-despre-criptomonede/#ce> în data de 12.10.2021;
2. Marin Ilinca-Andreea, *Tehnologia Blockchain și trasabilitatea alimentelor*, articol publicat în Romanian Journal of Information Technology and Automatic Control, Vol. 31, No. 2, 125-130, 2021.
3. Olaru (Colbea) Elena Alina, *Impactul blockchain asupra profesiei contabile*, *CECCAR Business Review*, No 3/2021, pp. 49-58, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2021.03>;
4. Parașciuc Alina, *Criptomonedă – un mecanism nou în relațiile valutare-financiare internaționale*, articol publicat în Interuniversitaria . Ediția 15, Vol.1, 23 aprilie 2019, Bălți (Republica Moldova) pp. 162-167;
5. Păunescu Mirela, Popa Adriana Florina și Ciobanu. Radu, *Propuneri privind contabilitatea criptomonedelor în conformitate cu reglementările contabile românești*, publicat în revista CECCAR Business Review, Contabilitatea, Expertiza și Auditul Afacerilor numărul 09/2020, septembrie 2020.
6. Rădescu Teona-Elena și Rusu Lorena, *Controverse privind monedele virtuale – este pregătită contabilitatea pentru recunoașterea lor?*, Academia de Studii Economice, București, 2021 articol online la adresa <https://cig.ase.ro/wp-content/uploads/2021/09/Radescu-Sesiunea-stud.pdf> accesat la data de 13.10.2021;
7. Ungureanu Ioana și Iancuș Silvia, *Material de opinie Deloitte România* accesat online la adresa <https://www2.deloitte.com/ro/ro/pages/finance/articles/romania-anunta-noi-obligatii-pentru-emitentii-de-criptomonede-un-domeniu-cu-tranzactii-suspecte-de-miliarde-de-dolari-anual.html> în data de 13.10.2021.
8. Velea Tudor și Stanescu Alexandru, *The Virtual Currency Regulation Review: Romania*, articol publicat în The Law Reviews, 2 Septembrie 2021, accesat online la adresa <https://thelawreviews.co.uk/title/the-virtual-currency-regulation-review/romania> în data de 26.12.2021.
9. Articolul *Criptomonedele, obsesia începutului de an*, publicat în Jurnalul de Afaceri, nr. 55 din Februarie 2018 accesat online la adresa <https://www.jurnaluldeafaceri.ro/epub/2018/februarie/criptomonedele-obsesia-inceputului-de-an.php#> în data de 24.12.2021;
10. Articol *Tehnologia Blockchain: mod de functionare, beneficii, utilizare* accesat online la adresa <https://www.leadtech.ro/blog/tehnologia-blockchain> în data de 10.01.2022;
11. Dicționarul Universității Oxford, accesat online la adresa <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> la data de 21.12.2021;
12. Banca Națională a României, *Comunicat de presă privind poziția Băncii Naționale a României în legătură cu monedele virtuale*, accesat online la adresa <https://www.bnr.ro/page.aspx?prid=19236#footnote4> la data de 10.02.2021;
13. Comitetul pentru interpretări IFRS, *Decizie pe ordinea de zi provizorie și scrisori de comentarii — Deținerile de criptomonede*, accesat online la adresa <https://www.ifrs.org/projects/completed-projects/2019/holdings-of-cryptocurrencies/tad-holdings-of-cryptocurrencies/> la data de 10.01.2022.
14. Jurnalul oficial al Uniunii Europene, REGULAMENTUL (CE) NR. 1126/2008 AL COMISIEI din 3 noiembrie 2008 de adoptare a anumitor standarde internaționale de contabilitate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului, pg. 52, accesat online la adresa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02008R1126-2022010> la data de 09.01.2022.
15. Site-ul <https://www.trendmicro.com/vinfo/us/security/definition/cryptocurrency> accesat la data de 12.10.2021.
16. Legea nr. 30/2019 din 10 ianuarie 2019 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/2018 privind modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru aprobarea unor măsuri fiscal-bugetare (publicată în MOF nr. 44 din 17 ianuarie 2019);
17. OUG. nr. 111/2020 din 1 iulie 2020 privind modificarea și completarea Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, pentru completarea art. 218 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, pentru modificarea și completarea Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, precum și pentru completarea art. 12 alin. (5) din Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare (Publicată în: MOF nr. 620 din 15 iulie 2020);